

Předseda vlády ČR
Bohuslav Sobotka
Úřad vlády České republiky
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1

Vážený pane premiére,

dovolujeme si Vás požádat o větší pozornost současné uprchlické krizi, která se týká také České republiky.

V březnu 2016 byla úplně uzavřena makedonská hranice a desetitisíce lidí uvízlo v Řecku. Tento stát na takovou situaci nebyl a stále není připraven. Centra pro uprchlíky jsou přeplněná a řada z nich se změnila v detenční zařízení – tedy uzavřené lokality se speciálním režimem. Vznikl chaos a lidé, kteří za sebou mají už řadu traumatických zkušeností (včetně žen s dětmi, rodin i žen bez doprovodu), byli vystaveni dalším stresujícím zkušenostem. Při návštěvě našich výzkumníků v centrech Vial (ostrov Chios) a Moria (ostrov Lesbos) byli lidé zmatení, zoufalí a ve velké nejistotě týkajících se jejich budoucnosti.

Amnesty International považuje za nejzávažnější problém především zadržování těch nejzranitelnějších lidí, kteří potřebují speciální péči, v detenčních zařízeních – jedná se zejména o rodiny s velmi malými dětmi a miminky, těhotné ženy, vážně nemocné lidi či osoby, které potřebují akutní psychologickou pomoc a v detenci by být vůbec neměli. Podmínky na mnoha místech jsou velmi špatné, je zde omezený či žádný přístup k lékařské péči a lidé mají nedostatečné informace o své budoucnosti, možnostech a prakticky žádný přístup k právní pomoci.

Na základě smlouvy mezi Tureckem a EU budou ti, kteří do Řecka dorazili po 20. 3. 2016, vráceni do Turecka a Syřané vyměňováni za v Turecku čekající krajany s nárokem na mezinárodní ochranu. Tato praxe se děje na základě označení Turecka jako tzv. třetí bezpečné země. Amnesty International a další lidskoprávní organizace, stejně jako Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, proti tomuto postupu ostře vystupují. Turecko, které hostí již téměř 3 milióny syrských uprchlíků, není podle Amnesty bezpečnou třetí zemí. Neposkytuje lidem adekvátní a férový přístup k azylovému řízení (vzhledem k počtu příchozích a stavu tureckého azylového systému to není ani možné), zatím jen velmi malý počet lidí má přístup na legální trh práce, přístup k důstojnému a dostupnému bydlení je zoufale nedostatečný. Většina lidí proto žije v bídě a mnoho z nich se stává oběťmi vykořisťování, včetně rozšířené dětské práce. Alarmujícími jsou také zjištění Amnesty, že Turecko navrací Syřany, Íránce a Afghánce (bez předešlého azylového řízení) zpět do jejich zemí, kde jim, vzhledem k tamní situaci, hrozí riziko vážného porušování lidských práv a nebezpečí smrti, což je porušení tureckého, evropského i mezinárodního práva (tzv. principu non-refoulement). Turecko tedy rozhodně nelze označit jako bezpečnou zemi pro uprchlíky, která jim

garantuje dodržování jejich lidských práv a efektivní mezinárodní ochranu.

Vážený pane premiére, požadujeme proto:

- využití všech dostupných prostředků pro urychlené přijímání žadatelů o azyl z Řecka do České republiky, včetně relokace osob bez použití omezujících kritérií pro výběr a navýšení počtu míst v rámci přesídlovacích programů;
- usnadňování slučování rodin a umožňování žadatelům o azyl získat víza prostřednictvím zástupců členských států přímo v Řecku;
- zasazení se o otevírání bezpečných a legálních cest pro lidi, kteří potřebují mezinárodní ochranu tak, aby se nemuseli do Evropy vydávat skrze nebezpečné námořní cesty a riskovat své životy;
- podpoření okamžitého zastavení navracení uprchlíků zpět do Turecka založené na tvrzení, že se jedná o třetí bezpečnou zemi.